

AKDENİZ KIYI İLÇELERİ ÇEVRE SORUNLARI

Süleyman EVCİLMEN

1950 yılında Manisa' da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini bu ilde tamamladı. 1974-1975 ADMMA' dan Makine Mühendisi olarak mezun oldu. Serbest projecilik, değişik imalat sektörlerinde etüt planlama ve kalite kontrol müdürlüklerinde bulundu. Demokratik kuruluş kurucu yöneticilikleri ve Şirket yöneticiliği de yapan, EVCİLMEN' in futbol ve atletizm geçmişi yanında resim ve yayıncılık çalışmaları-da bulunmaktadır. Her konuda Oda çalışmalarına katılan Süleyman ECVİLMEN Bölge Temsilciliği kurucu yöneticiliği, Bölge Başkan Vekilliği görevlerinden sonra 1992 yılı başından bu yana Antalya Bölge Başkanlığı görevini sürdürmektedir. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Antalya ülkemizin en hızlı büyüyen ve en hızlı gelişen kentidir. Ulusal sınırlarını aşan, uluslararası çizgide ülkenin turizm sektöründe motor görevini üstlenen bir kettir.

Bu nedenle turizm ve Antalya eş anlamlı düşünüldüğü süre içerisinde yaşanmakta olan kentleşme, alt yapı ve çevre sorunlarının çeşitliliği de birlikte irdelenecektir.

Yaşayan nüfusun, turizm sezonunda iki, hatta üç kat arttığı Antalya'nın, sorunlarının tartışılmasına, bu sorunların çözüm önerilerinin sağlıklı ve kalıcı bir şekilde tasarlanmasına ve uygulanmasına bu günden başlanmalıdır.

Yaz aylarında iki milyona yaklaşan nüfusu ile Antalya' nın çevre sorunlarını, alt yapı, hava kirliliği, gürültü kirliliği, içme suyu kirliliği, görsel çevre boyutunda ulaşım ve park sorunları şeklinde sıralayabiliriz.

Çok kısa olarak bu başlıklara değinmek istiyorum. Antalya bu güne kadar doğanın kendisine vermiş olduğu zezemin şansını kullanabilmiştir.

Yalnız son günlerde jeolojik alt yapı olarak bir doyma noktasına gelmişliğin ve doygunluğun oluştuğunu sahillerimizdeki kirlenme ve millenmelerden fark edebiliyoruz.

Bu sorunun çözümlenmesine yönelik kanalizasyon çalışmasına başlanılmıştır.

Yalnız kanalizasyon ağının ve şebekesinin faal hale geleceği güne dek, her türlü endüstriyel kuruluşların, otel, motel ve tatil köylerinin atıklarının, paket ve in-şai arıtma tesisleri ile artılmasına devam edilmelidir.

Endüstriyel atık sular, evsel atık sulara nazaran hacimce daha az olmalarına karşın, daha fazla kirlenici potansiyele sahip olduklarından, kanalizasyon şebekesi devreye girdikten sonra bile bu tesisler çalıştırılmalıdır.

Yine deniz kirliliği ile ilgili Antalya'nın kent merkezi içerisinde kalmış gemi dolum tesislerinin taşınması gerçeği apaçık ortadadır.

Bu tesislerin yer seçimi seçenekleri ivedilikle tasarlanmalıdır.

Diğer bir konu içme suyudur.

İçme suyu ile ilgili kentin büyük bir kesiminin ihtiyacını sağlayan mağara kaynaklarının ileri derecede kirlendikleri bir gerçektir.

Bu nedenle artan nüfus artışı ile birlikte, halk sağlığı boyutunda önemli sayılabilecek sorunların yaşanmaması ve gelecekte susuz kalınmaması için, hem yeni kaynak arayışlarına girilmeli, hem de mevcut mağara kaynaklarının etrafında özel çevre koruma alanları belirlenmelidir.

Yeni kaynak arayışları ile ilgili olarak, Kırkgöz ve Kuruçay projeleri de zaman geçirilmeden uygulamaya geçirilmelidir.

Bu arada Antalya' da mevcut içme suyu şebekesinin bazı bölümlerinin ve yeni yerleşim bölgelerine döşenen içme suyu borularının, asbest boru olduğu bilinen bir gerçektir. Örneğin Dedeman Otelinden sonra yeni yerleşime açılan yönenin bu gün döşenen boruları asbesttir.

Asbestin ABD' de O.S.H.A (Occupational Safety and health administration) tarafından son standart olarak belirlenen 20 kansorejen madde içerisinde bulunması İLO tarafından da dikkate alınmıştır. Bu gerçekte ilgili konunun halk sağlığı açısından gündeme getirilmesi artık kaçınılmazdır.

Hava kirliliği Antalya'nın en önemli sorunlarından biridir. Hızlı kentleşme turizm ile diğer sektörlerinin oluşumunu, bu oluşumlarda doğanın dengesinin bozulmasını ve hava kirliliğini gündeme getirmiştir. Çevre Bakanlığının değerlendirmelerinde, ülkenin hava kirliliği boyutunda en hızlı kirlenen kenti Antalya olmuştur.

Konu ile ilgili size bazı rakamlar vermek istiyorum. Hava kirliliğini oluşturan kükürt dioksit ve partikül

maddelerin Dünya Sağlık teşkilatınca belirlenen tehlike sınırı, 100 mg/m³ ' ün altındadır. Bizde ise Çevre Bakanlığınca belirlenen kış sezonu hedef sınır değeri 100 mg/m³ ' ün biraz üzerindedir.

Antalya' da SO₂' in, Dokuma, Sanayi, Yüksek Alan ve Bahçelievler semtlerinde 1992-1993 Kış sezonu ölçümlerinin aylık mg/m³ olarak ortalamalarını sizlere aktarmak istiyorum.

Aralık ayı ortalarında 250 mg/m³' lere varmış

Ocak ayı ortalarında 200 mg/m³'lere varmış

Şubat ayında ortalama 150 mg/m³' lere varmış.

Yine aynı sezonda, aynı semtlerde yapılan ölçümlerde ortaya çıkan partikül madde ortalamaları da şöyle.

Kasım ayında ortalama 150 mg/m³ dolaylarında

Aralık ayında ortalama 200 mg/m³ ' leri bulmuş.

Ocak ayında ortalama 300 mg/m³ ' leri bulmuş.

Şubat ayında ortalama 100 mg/m³ ' ün üzerinde.

Bunlar azımsanacak rakamlar değildir.

1991-1992 kış dönemi aylık ortalamaları ile 1992-1993 kış dönemi aylık ortalamaları arasında %100' lere varan artışlar ölçümlenmiştir. Aynı artış 1993-1994 yılında ortaya çıkacak olursa bu kent yaşanmaz hale gelebilir.

Bu arada altını çizerek vurgulamak istiyorum. Bu yıl partikül madde olarak 700 mg/m³ ' lük ve SO₂ olarak 400 mg/m³ günlük ortalama ölçümlerin alınması konunun önemini bir kat daha arttırmaktadır.

Bu değerlerden sonra Antalya' da oluşan hava kirliliğinin insan sağlığı üzerindeki organik ve psikolojik zararlarından, bitkiler üzerindeki olumsuz etkilerinden ve her türlü araç gereç ile oluşumlara vereceği ekonomik zararlardan söz edebiliriz.

Hava kirliliğinin oluşumuna neden olan faktörler ve kirliliğin azaltılmasına yönelik önlemleri Oda görüşü olarak ilgili birimlere gönderdik.

Alınması gereken önlemler bellidir. Yalnız en azından bu önlemlerin kısa erimde yapılabilecek olanları uygulama alanı bulabilirse önümüzdeki yıllarda hava kirliliğinden Antalya' da söz etmeyebiliriz.

Diğer önemli bir konu ise gürültü kirliliğidir. Antalya' da gürültü kirliliği ile ilgili gelinen nokta son derece önemlidir.

Günün değişik saatlerinde 8 ile 16.30 arasında Ocak, Şubat, Mart ve Nisan 1993 aylarında Yeni Kapı, Belediye Kavşağı, Kale Kapısı, Saat Kulesi, Doğu garajı karşısı, Belediye İş Hanı önünde yapılan ölçüm değerleri ortalamalarını vermek istiyorum.

Yeni Kapı Belediye Kavşağı 83 dbA

Kale Kapısı saat kulesi 84 dbA

Doğu Garajı Karşısı 85 dbA

Belediye İş hanı önü 88 dbA

Çevre Bakanlığı temel gürültü kriterini 35 dbA olarak belirlemiştir. Bu ölçümler araçların yoğun olduğu akşamüzeri saatlerinde ve araç yoğunluğunun 2 hatta 3 kat arttığı, bayram günleri ve yaz aylarında yapılmış olsaydı ortaya çıkacak tablo konunun önemini bir kat daha arttıracaktı.

Bu değerler göz önünde bulundurulması gereken değerlerdir.

80 dbA'da önemli kulak rahatsızlıklarının oluşabileceği varsayımı ile gürültünün insan sağlığı üzerinde psikolojik ve organik rahatsızlıklar şeklinde ortaya çıkabileceği olumsuzlukların önlemleri alınmalıdır.

Gürültüyü oluşturan faktörler ve önlemlerinin ne olduğuna burada yine girmek istemiyorum, önlemler bellidir, yaptırım noktasındaki birimlere MMO' nün görüşü olarak önceki aylarda alınması gereken önlemler şeklinde iletilmiştir.

Diğer bir konu da, görsel çevre kirliliği olarak tanımladığımız park sorunu, Antalya'nın en önemli sorunlarından biridir.

Park sorunları ve karmaşası ile ilgili olumsuzluklar, kısa zaman sonra önlemleri alınamaz ise çekilmez hale gelecektir.

Bu konuda bazı rakamlar vermek istiyorum. 1992 yılında Antalya' da Belgeli Sürücü 166.750 kişi Tescilli araç 177.771 adet Faal araç131.316 adet Mevcut araç sayısına her gün ilave edilen araç sayısı yaklaşık 60' adet;

Bu rakamlardan park boyutunun çerçevesi çizildiğinde ortaya çıkan sonuç hiçte iç açıcı olmayacaktır.

Sorunun ne derece büyük olduğu, parametrik olarak yaz aylarında ve bayram günlerinde araç sayısının iki hatta üç kat artacağı varsayımı ile apaçık ortaya çıkacaktır.

Bu nedenle şehir merkezinde ek otopark projeleri yapılmalı ve yapılaşmaya park zorunluluğu getirilmeli, uygulanabilirlik, yaptırım noktasındaki kuruluşlarca ödünsüz sağlanmalıdır.

SONUÇ;

İnsanoğlunun, kendini yok etmek istercesine süregelen, doğayı ve kaynaklarını tahrip etme alışkanlıklarından vazgeçmesi gerekmektedir.

Nefes almanın güçleşmediği, masmavi denizi görmenin olanaksızlaşmadığı, falezleri ile doğasıyla özdeş bir Antalya'nın yapılanmasına ödünsüz ağırlık verilmelidir.

En son kişiden, en yetkili kişiye kadar herkesin kendi görsel çevrelerini yaratmaları sorumluluklarını duymaları, yetkilerini kullanabilmeleri, bu kentin geleceğine "temiz bir kent" adını koyabilmek için çaba göstermeleri bu kentte yaşayanların bu kente olan borçlarıdır.

Sanıyorum bu güzel ulusal kentin, ilerideki yıllara uluslararası eşsiz kent olarak taşınabilmesi onuru, bu kente borçlarını ödeyenlerin olacaktır.